

Gerhart Hauptmann

Henschel fuvaros

**Molnár Ferenc fordításának felhasználásával az előadás szövegét
Ungár Júlia és Zsótér Sándor készítette**

SZEREPLŐK:

Henschel fuvaros
Henschelné
Hanne Schäl, a későbbi Henschelné
Berta
Walther, lócsiszár, Henschel sógora
Siebenhaar, szállodatulajdonos
Károlyka, a fia.
Wermelskirch, kocsmáros, volt színész
Franziska, a lánya
Hauffe
Franz, kocsis.
George, pincér
Fabig, házaló
Hildebrant, kovács

Első felvonás

FRANZ Hanne!

HANNE Na?

FRANZ Henschelné alszik?

HANNE Micsinálna. Ne lármázz!

FRANZ A lódübögtéstől se ébred fel! Beviszem a Madamot a városba.

HANNE Minek?

FRANZ Születésnap van.

HANNE Kié?

FRANZ Károlykáé.

HANNE Befogni a lovakat egy buta kölyökért! Ebben a hófúvásban?

FRANZ Van bundám.

HANNE Szórják a pénzt, mi meg gürcölünk.

FRANZ Henschel?

HANNE Freiburgba van. Fuvarral.

FRANZ Nincs egy pár filléred?

HANNE Lenyúznád az irhámát is.

FRANZ *(csiklandozza)* Helyben fizetek.

HANNE Hagyd ezt. Franz! Felvered Henschelnét. Rosszul vagy, ha nem csalhatsz ki belőlem pénzt. Leégtem. Nesze. Tűnj el.

FRANZ Henschel! Agyó!

HENSCHELNÉ Hanne!... Hanne! Süket vagy, Hanne?

HANNE Mi van?

HENSCHELNÉ Hívtalak. Miért nem válaszolsz?

HANNE Nyissa ki a száját. Nekem is csak két fülem van.

HENSCHELNÉ Túl nagy a pofád.

HANNE Én kezdtem? Még föl se ébred már szekálja az embert. Semmi se jó neki.

HENSCHELNÉ Mert sose fogadsz szót.

HANNE Hát akkor csinálja maga! Az ember éjt nappá téve gyilkolja magát. Minek? Itt hagyom az egészet, a francba!

HENSCHELNÉ Hanne!... Hanne! Mi rosszat mondtam már megint? Mi lesz, ha megjön Henschel? Annak enni kell. Hanne!... Hanne! Te vagy az, Károlyka? Mit hoztál?

KÁROLYKA Tyúkhúslevest. A mama jobbulást kíván.

HENSCHELNÉ Tyúkleves. Mondd meg anyádnak, köszönöm. Fogd azt a fazekat és húzd kijebb. A lány elment. Túl mélyen toltá be.

KÁROLYKA A feketét vagy a kéket?

HENSCHELNÉ A kékben mi van?

KÁROLYKA Savanyú káposzta.

HENSCHELNÉ Húzd ki, mert szétfő. Hanne! Hanne!

KÁROLYKA Így jó?

HENSCHELNÉ Gyere ide, adok valamit. Nem vagyok jól, kisfiam. Meg fogok halni.

KÁROLYKA Á, nem.

HENSCHELNÉ De, de, meghalok. Anyádnak is elmondhatod.

KÁROLYKA Prémsapkát kapok a születésnapomra.

HENSCHELNÉ Meghalok. Css! Hallod, hogy perceg? Hallod, hogy perceg a szű? Ne félj! Te is meghalsz. Hallod, hogy perceg? Mi ez? A halálféreg. Cccc... cccccc. Istenem, ez a lány... Hanne!

HENSCHEL Hanne, mi ez a sötét?

HANNE Csak sorjában.

HENSCHEL Levette szemét rólam az Isten. A feleségem beteg, a lovam megdöglik.

HENSCHELNÉ Esik?

HENSCHEL Húzd le a csizmámat! Lehordta a vihar a fél templomtetőt. Mit cibálsz? Elkészülsz már?

HENSCHELNÉ Ezt se tudod megtanulni.

HENSCHEL Hallgassál, te se csinálod jobban.

HANNE Elhozta a kötényemet Kramstadtból?

HENSCHEL Örülök, hogy a csontjaimat épségben hazahoztam. Volt eszembe kötények után futkorászni.

HENSCHELNÉ Még csak az kéne.

HENSCHEL Igyekezz! Enni akarunk.

HAUFFE Micsoda gané idő.

HENSCHEL Teveled meg mi van?

HENSCHELNÉ Folyton esz a méreg.

HENSCHEL Ki mérgeztetett fel?

HENSCHELNÉ Minden kiesik a kezemből. Egy szalmaszálat se tudok keresztbetenni.

HENSCHEL Azért van a lány.

HENSCHELNÉ Másra használja az az eszt.

HENSCHEL Megvagyunk. Ennünk van mit. Ha nem kelsz fel túl korán, ma már táncolnál.

HENSCHELNÉ Táncolnék.

HAUFFE A zab is elfogy ma holnap.

HENSCHEL Harminc zsákkal vettem tegnap. Szombaton jön egy fuvar széna. Az is egyre drágább.

HAUFFE A ló dolgozik, hát zabálnia is kell.

HENSCHEL Ezek azt hiszik, hogy levegőből él. Megint le akarják nyomni a fuvardíjat. De most nem engedek.

SIEBENHAAR Henschel megjött már?

HENSCHEL Igen, Siebenhaar úr.

SIEBENHAAR Éppen eszik? Ráér azután is.

HENSCHEL Tőlem lehet. Elkészültem az evéssel.

SIEBENHAAR Az irodámban nyugodtabban vagyunk. Hogy van Henschelné? Ízlett a tyúkhúsleves?

HENSCHELNÉ Egész elfelejtettem.

HENSCHEL Tessék! Meg akar gyógyulni. És közben elfelejt enni.

SIEBENHAAR Komisz idő. A csörömpölést nem hallotta? Az étterem ablakát benyomta a szél.

HENSCHELNÉ Az is belekerül majd valamennyibe.

SIEBENHAAR Csak a halál van ingyen.

HENSCHELNÉ Mit akar már megint tőled?

HENSCHEL Semmit. Ki tudja? Majd meghallom.

HENSCHELNÉ Csak nehogy megint pénzt kérjen.

HENSCHEL Szamárságokat beszélsz.

HANNE Ha egyszer nincs pénzük, minek a Madamnak tollas kalap.

HENSCHEL Téged senki se kérdezett. Egy ilyen szálloda pénzbe kerül. Keresni meg csak nyolc hétig lehet vele.

HAUFFE Építkezett is.

HENSCHELNÉ Azt nem kellett volna.

HENSCHEL Nem tehetett mást. Egymásba érnek a fürdővendégek. Régen feleennyien se jöttek. Viszont volt pénzük. Ma mindent ingyen akarnak. Töltsél már egy pohár pálinkát.

HAUFFE Negyven szoba. Három nagy terem. Aztán nincs benne egyéb, mint patkány meg egér. Miből fizesse a kamatokat?

FRANZISKA Itt volt Siebenhaar úr?... Jó étvágyat kívánok... . csak azt bátorkodtam kérdezni, hogy nem járt-e itt lenn Siebenhaar úr?

HENSCHELNÉ Nem tudjuk. Nálunk nem volt.

FRANZISKA Nem?! Azt hittem.

HENSCHELNÉ Siebenhaar úr így, Siebenhaar úr úgy! Mit akar mindig attól az embertől?

FRANZISKA Én? Semmit! Csak nagyon szereti a libamáját. A papa épp most süttött le egyet, és küldött, hogy szóljak neki. Henschel úr, igazán átjöhetne maga is egyszer hozzánk.

HENSCHELNÉ Hagyd te, Henschel urat ott, ahol van. Nem a kocsmázáson jár annak az esze.

FRANZISKA Pedig ma friss csapolás van!

HENSCHEL Ha egy pohár sört akarok inni, nem kérek rá engedélyt.

FRANZISKA Hogy van Henschelné?

HENSCHELNÉ Holnap én is feldíszítem magam, aztán köteltáncosnőnek állok.

FRANZISKA Megyek magával. Ahhoz pompásan értek. Mindig a kocsirúdon gyakorolok.

HENSCHEL Azért lóg mindegyik.

FRANZISKA Nézzék csak, így csinálja az ember. Így balanszírozik. Jobb láb! Bal láb! Au revoir!

HAUFFE Ez is meghihibban, ha nem kapálják meg mielőbb.

HENSCHELNÉ Kiverném én belőle ezt a nagy jókedvet.

HANNE Nem szabad már fölmennie, a Madam nem tűri.

HENSCHELNÉ Igaza van, én se tűrném.

HANNE Mindig az úr után vizslat. Bolond lyukból bolond szél fúj.

HENSCHELNÉ Siebenhaar is jobban tenné, ha kidobná őket.

HENSCHEL Azok is élni akarnak. Wermelskirch nem rossz ember Tegye ki őket az utcára? Fizeti a bért. A kislány miatt meg végképp nem. Nekünk is van egy ilyen jószágunk, azért mégse dobnak ki.

HENSCHELNÉ Még csak az kéne. Fel sem akar ébredni, úgy alszik.

HENSCHEL Alig van benne élet. Te, meg ne halj nekem valahogy. Hanne, az előbb hazudtam. A kötényt kint van a kocsiban.

HANNE Hol?

HENSCHEL Hol? Hol? Eredj. Keresd meg.

HENSCHELNÉ Hát - mégis elhozta - a kötényt. Hát mégis elhozta a kötényt.

SIEBENHAAR Henschelné, egészen egyedül?

HENSCHELNÉ ... elhozta... a kötényt.

SIEBENHAAR Én vagyok, Henschelné. Félrebeszél?

HENSCHELNÉ Aligha hiszem.

SIEBENHAAR Felébresztettem? Siebenhaar vagyok.

HENSCHELNÉ Persze, persze.

SIEBENHAAR Hoztam magának egy kis bort. Jót fog tenni.

HENSCHELNÉ Maga az, persze, a mi Siebenhaar urunk. Ott még nem tartok. Nem is tudom, álmodtam, vagy mi...

SIEBENHAAR Az lehet. Hogy van most?

HENSCHELNÉ Nem tudom... olyan volt mintha...

SIEBENHAAR Olyan az ágya, mint a szárfészek. Megigazítom. Mikor látta utoljára orvos.

HENSCHELNÉ Nem is tudom... teljesen egyedül hagynak... Nem, nem, maga Siebenhaar, tudom. És tudja mit? Magának jó szíve van. Magának megmondhatom: annyira félek. Folyton arra kell gondolnom, túl soká tart.

SIEBENHAAR Túl soká? Mi?

HENSCHELNÉ Túl sokáig élek! - De mi lesz akkor Gusztival?

SIEBENHAAR Miket beszél?

HENSCHELNÉ Mi lesz Gusztival, ha meghalok?

SIEBENHAAR Maga eszes asszony. Hosszú hónapok óta fekszik itt mozdulatlanul, persze, hogy örült gondolatai támadnak. Képzlődés, semmi más.

HENSCHELNÉ Tudom, mit beszélek.

SIEBENHAAR Épp ez az, hogy nem tudja, most nem. Egyszer még nevetni fog az egészen. No, fel a fejvel!

HENSCHELNÉ Hát nem látogatta meg a kamrájában?

SIEBENHAAR Mit? Kicsoda?

HENSCHELNÉ Hát Henschel! A lányt!

SIEBENHAAR A férje? A Hannét? Aljas hazug, aki ezt bebeszélte magának.

HENSCHELNÉ Pedig hát ha meghalok, mégis elveszi.

HENSCHEL Mi baj, Málka? Mit bógsz?

SIEBENHAAR Henschel! Nem szabad egyedül hagynia a feleségét.

HENSCHEL Bántott valaki?

HENSCHELNÉ Hagyjál békén!

HENSCHEL Mit jelentsen ez?

HENSCHELNÉ Menj innét!

SIEBENHAAR Hagyja most békén!

HENSCHELNÉ A föld alatt szeretnétek már tudni. Az ember nem vak. Épp csak a szemét nem veri ki. Már nem jó semmire. Hát pakolhat.

HENSCHEL Miről beszélsz?

HENSCHELNÉ Jó, jó, csak tedd magad.

HENSCHEL Legalább...

HENSCHELNÉ Jöhet, aminek jönnie kell. Megcsalni nem hagyom magam soha, akár-hogy is bújtok előlem. Átlátok én a falon. Látlak benneteket. Azt hiszitek egy asszonyt könnyű becsapni. Egy frászt. Egyet jegyezz meg: ha meghalok, Guszti is velem hal. Magammal viszem. Inkább megfojtom, mint-hogy kiszolgáltassam egy ilyen cafkának.

HENSCHEL Mi ütött beléd?

HENSCHELNÉ A föld alatt akartok tudni.

HENSCHEL Most már hagyd abba, mert megvadulok.

SIEBENHAAR Nyugalom, Henschel! A felesége beteg.

HENSCHELNÉ Beteg? Hát ki tett beteggé? Ti ketten: az a cemende és te.

HENSCHEL Csak azt szeretném tudni, ki tette a bogarat a füledbe? Az a lány meg én? Hogy a ménkű ne csapjon bele!

HENSCHELNÉ Tán nem hozol neki kötényt meg szalagot?

HENSCHEL Kötényt meg szalagot?

HENSCHELNÉ Igen, kötényt meg szalagot.

HENSCHEL Na most már elég!

HENSCHELNÉ Hát nem szép és jó minden, amit csinál? Egy rossz szavad sincs hozzá. Nem olyan mintha már ő lenne az asszony a háznál?

HENSCHEL Hallgassál már!

HENSCHELNÉ Te hallgass, mert nem tudsz te semmit.

SIEBENHAAR Henschelné, szedje össze magát!

HENSCHELNÉ Maga se jobb, maga se csinálja másképp. A szegény asszonyok meg dögöljenek meg.

HENSCHEL Fordulj már meg! Álmodtad az egészet. A kutyánk is álmodik időnként. De ébredj fel! Érted? És igyekezz meggyógyulni!

SIEBENHAAR Igyon egy kis bort.

HENSCHELNÉ Ha legalább tudná az ember.

HENSCHEL Már megint mit?

HENSCHELNÉ Megígéred?

HENSCHEL Amit akarsz!

HENSCHELNÉ Ha meghalok, feleségül veszed?

HENSCHEL Ne kérdezz butaságokat.

HENSCHELNÉ Igen vagy nem?

HENSCHEL A Hannét? Hát persze!

HENSCHELNÉ Ne beszélj mellé!

HENSCHEL Mit lehet erre mondani? Nem halsz meg.

HENSCHELNÉ De ha mégis meghalok?

HENSCHEL Akkor nem is veszem el. Na látod. Most már tudod. Csak fejezzük már be.

HENSCHELNÉ Megígéred?

HENSCHEL Mit?

HENSCHELNÉ Hogy nem veszed el a lányt?

HENSCHEL Tőlem? Meg is ígérhetem.

HENSCHELNÉ Add a kezed.

HENSCHEL Mondom, hogy igen. De most már aztán hagyj békén evvel.

Második felvonás

FRANZ Hanne, látogatóba jövök hozzád! Van egy kis meleg vized?

HANNE Mit futkosol ide folyton?

FRANZ Mi bajod?

HANNE Nem érek rá!

FRANZ Kocsit mosok. Én se lustálkodok.

HANNE Megmondtam már neked, hagyj nekem békét. Ne fuss utánam.

FRANZ Hát elfelejtetted, hogy állunk?

HANNE Ó, sehogy se állunk.

FRANZ Ez a legújabb!

HANNE Nem új ez.

FRANZ Nem voltam hű hozzád?

HANNE Kit érdekel?

FRANZ Mióta?

HANNE Ősidők óta.

FRANZ *(pityergőre álló szájjal)* Hazudsz!

HANNE Ezzel nem sokra mész. Röviden: hogy egyszer s mindenkorra megértsd. Köztünk vége mindennek.

FRANZ Komolyan mondd?

HANNE Vége, Franz. Jegyezd meg.

FRANZ Meg is jegyzem. Ne gondold, hogy olyan buta vagyok, láttam én azt már régen. Csak azt gondoltam, eszedre térsz...

HANNE Épp azon vagyok.

FRANZ Ahogy vesszük. Franz szegény ördög, Henschelnél viszont halomban áll a pénz.

HANNE Ezzel végképp kiviseled magad.

FRANZ Miért, nem igaz? Tán nem azon vagy, hogy Henschelné legyél? Nincs igazam?

HANNE Az én dolgom. Semmi közöd hozzá. Mindenkinek magáról kell gondoskodnia.

FRANZ Jó, akkor én is gondoskodom magamról, megyek és beszélek Henschellel, megmondom neki, hogy a Hanne házasságot ígért nekem, megegyeztünk...

HANNE Azt próbáld meg!

FRANZ Meg is próbálom! Te gondoskods magadról, én is gondoskodom magamról. Ha te így, én is így. De már nem is kellesz nekem. Túl jó vagyok én egy ilyen cafkához.

HANNE Na látod, ez végre segített.

WERMELSKIRCH Hallotta a köhögést?

HANNE Mit?

WERMELSKIRCH Megérkezett az első.

HANNE Legfőbb ideje, május közepe van.

WERMELSKIRCH *Úgy hívnak, hogy Mimi, nem tudom, hogy miért. Tüdőbetegjelölt vagyok. Sorvadok. Khö. Khö. Nemsokára meg is halok. Bumm. Bumm. Miért?*

 Egész felpezsdül az ember. Érezni, hogy jön a nyár.

HANNE Egy fecske még nem csinál nyarat.

WERMELSKIRCH Hol van Henschel?

HANNE Kiment a temetőbe.

WERMELSKIRCH Uuu, ma van az asszony születésnapja. Mégiscsak pokolian megviselte. Mikor jön vissza?

HANNE Azt se tudom minek ment el? Szükség lenne a lovakra. Az új kocsist is magával vitte.

WERMELSKIRCH Á, Jupiter, te haragszol!

HANNE Ez az igazság. Minden szalad. Az omnibusznak pontosan kell indulni. A homokfutó egy merő mocsok, Hauffe nem halad a munkával. Nyakas vénember.

WERMELSKIRCH Bizony, kezdődik a szezon. Odafönt ma lép be a séf. A sörözőben is érezni már.

HANNE Magán ugyan nem látni hogy olyan sok dolga lenne.

WERMELSKIRCH Nálam csak később kezdődik, *eleven o' clock!* Akkor aztán gőzerővel vetem magam az üzletbe.

HANNE Gőzerővel, azt elhiszem. A pipája biztos nem hűl ki közben.

WERMELSKIRCH *(kis duzzogással)* Az egész családom keményen dolgozik, aztán mikor vége a nyárnak - majdnem semmiért gürcöltünk.

HANNE Nem tudom mi sír, magáé itt a legjobb üzlet. A söntés soha ki nem ürül, mindegy, hogy nyár van, vagy tél. Ha én Siebenhaar helyén lennék, rongyos háromszázból nem úszná meg. Ezer alatt, nem kezdhetne nálam. Még így is eleget kaszálna.

WERMELSKIRCH Más kívánsága nincs? Ijedtemben a pipám is kialudt.

GEORGE Hol vagyok?

HANNE Eltévedt. Forduljon vissza. Csak nemrég állt be, ugye?

GEORGE Hogy jut ki innen az ember?

HANNE Csak föl a lépcsőn! Az ilyen urakra itt lent nincs szükség.

GEORGE Miért, nem ez a bálterem?

HANNE Kutyaólat akart mondani, mi? Majd jól megugatjuk. Itt laknak az előkelőségek. Vau.

GEORGE Tudja mit, fiatalasszony, maga mutassa meg az utat, magával nem félek, bárhová vezet is. Pincébe le, padlásra fel. Ne segítsek?

HANNE Majd pont. Bepiszkolódik a szép fehér inge.

GEORGE Nehogy már disznót csináljon belőlem! Majd még beszélünk erről. Nem igaz, fiatalasszony? Hát, persze. Az csak természetes. Majd még beszélünk róla. Majd ha több időm lesz, később, egy más alkalommal.

WERMELSKIRCH Ez se fog többé eltévedni. Siebenhaar, majd megtanítja neki, merre vezet az út az étteremből a konyhába. Hanne, mikor jön vissza Henschel?

HANNE Dél körül. Üzen valamit?

WERMELSKIRCH Igen. Mondja meg neki, de el ne felejtse: üdvözlöm.

HANNE Aha. Csak ez a Henschel ne lenne olyan birka.

FABIG Fiatalasszony! Reggelt! Hát hogy van, hogy van?

HANNE Ki maga?

FABIG Hát Fabig, Quolsdorfból. Nem ismer meg? Üdvözlöt hozok az apjától. És azt is üzeni... Vagy nem jöhetnék be?

HANNE Jó. Tudom már... megint pénzt akar. Nekem sincs.

FABIG Én mondtam, de nem akarta elhinni. Egyedül van, fiatalasszony?

HANNE Miért kérdi?

FABIG Nem szeretnék kiabálni.

HANNE Tőlem... Ennek is épp ma kellett jönni.

FABIG Szép jó reggelt, fiatalasszony!

HANNE Nem vagyok fiatalasszony.

FABIG És ha; nem tart már soká. Az lesz.

HANNE Kiköpött hazugság.

FABIG Én csak úgy hallottam, nem tehetek róla. Az emberek beszélnek mindenfelé; merthogy meghalt a Henschelné.

HANNE Tőlem, beszéljenek amit akarnak. Én végzem a dolgom. Mi közöm hozzá?

FABIG Az is a legjobb. Én is mindig azt teszem. Mi mindent nem varrtak már az emberek a nyakamba! Egyszer utánam szaladt egy kis kutya, mindjárt azt mondták, hogy loptam.

HANNE Ha van valami mondanivalója, csak röviden.

FABIG Én is azt mondom mindig. Az emberek túl sokat fecsegnek. Arról van szó, fiatalasszony, jaj ne vegye rossz néven, akarom mondani, kisasszony, a lányáról van szó.

HANNE Nekem nincs lányom. Ha tudni akarja. A kislány, aki az apámnál van, a testvérem lánya.

FABIG Mi meg azt hittük, a magáé a kislány. És a testvére hol van?

HANNE Ki tudja? Lapít valahol. Boldoguljatok vele - gondolja - ahogy tudtok.

FABIG Mik vannak! Megesküdtem volna akármire, de nemcsak én; mi mindannyian odaát Quolsdorfban, hogy maga a gyerek anyja.

HANNE Kurvát csinálnának belőlem. Csak kerüljenek a kezem közé...

FABIG Súlyos. A dolog úgy fest, fiatalasszony, hogy az öreg, mármint az apja, hiszen ismeri, sose józanodik már ki. Iszik egyhuzamban. Na mármost, két éve meghalt a felesége. Addig otthon hagyhatta a kislányt. Most ez már nem megy. A ház üres. Így magával vonszolja kocsmáról kocsmaára. Egy kutyának megesne rajta a szíve, ha látná.

HANNE Tehetek én arról, hogy piál?

FABIG Isten őrizz! Az öreget már senki nem tudja visszatartani. Csak a kislány végett, azt sajnálja az ember. Ha nem veszik el tőle, és nem kerül gondoskodó kezekbe, tíz hetet se adok neki.

HANNE Nem az én dolgom. Nem vehetem magamhoz. Engem is fojtogat a gond.

FABIG Jöjjön át egyszer Quolsdorfba, és nézze meg! Az lenne a legjobb. Egészen szép kislány. A keze meg a lába, olyan kecses, tisztára mintha porcelánból lenne.

HANNE Nem az én gyerekem. Semmi közöm hozzá.

FABIG Hát akkor jöjjön azért, hogy tanácsot adjon. Nem lehet azt sírás nélkül megállni. Amikor az ember bevetődik az éjszaka közepén a kocsmába, és látja ahogy ott üldögél a füstben az öreggel, belefacsarodik az ember szíve.

HANNE Nem kéne kiszolgálni! Miért nem verik ki a kocsmából, akkor észhez térne. Kocsi érkezett az udvarba. Itt van magának egy ötös. Most tűnjön el, majd alszom rá egyet. Most nem tudok evvel tovább foglalkozni. De ha eljár a szája...

FABIG Mi közöm az egészhez? Hogy a maga gyereke-e vagy nem-e? De ha meghallgat egy jó tanácsot, most mindjárt elmondja Henschelnek, nem fogja letépni a fejét.

HANNE Ne beszéljen már annyit.

HENSCHEL Maga kicsoda?

FABIG Rongyot, papírt, használt ruhát veszek, mindent, ami a háznál akad.

HENSCHEL Na, tűnés kifelé! Hanne, hol vagy?

HANNE Itt vagyok Gusztinál, a kamrában.

HENSCHER Jó, várhatok.

HANNE Mindjárt elkészül az étel.

HENSCHER Nem tudok enni. Nem vagyok éhes.

HANNE Enni kell. Akinek szívfájdalma van, ha nem éhes, akkor is mindig ennie kell.

HENSCHER Jó, főzd meg az ebédedet, aztán majd meglátjuk.

HANNE Nem szabadna így elengedni magát. Az ilyesmibe bele kell törődni.

HENSCHER Kezdődik előről. Álló nap az öreg omnibusszal Freiburgba, aztán át a hegyen a betegekkel vissza.

HANNE Túl sok marad magára. Az öreg Hauffe már lassú. Én elküldeném.

HENSCHER Torkig vagyok már a fuvarossággal. A lovakkal a vágóhídra, a kocsikból tűzifát aprít az ember, magának meg kerít egy jó erős kötelet. Fölmegyek Siebenhaarhoz.

HANNE Én is akartam valamit mondani.

HENSCHER Mit?

HANNE Nem könnyű. De a bátyám, szüksége van rám. El kell mennem.

HENSCHER Nem tudod mit beszélsz. Csak nem teszed meg velem, Hanne? Az kéne még! Ki vezeti a háztartást? Küszöbön a nyár, és most akarsz magamra hagyni.

HANNE Csak a kislányt ne sajnálná az ember.

HENSCHER Ha te nem gondoskodszt róla, akkor ki?

HANNE Nem lehet. Nem megy.

HENSCHER Mindent lehet, csak akarni kell... . Megbántottalak volna?

HANNE Így legalább vége lesz a szóbeszédnek is.

HENSCHER Miféle szóbeszédnek?

HANNE Az ember inkább kitér az útból.

HENSCHER Csak tudnám miről beszélsz.

HANNE Végzem a dolgomat, felveszem a béretem. Nem hagyhatom, hogy megszóljanak. Amíg az asszony élt, dolgoztam egész nap, most hogy meghalt, miért lustálkodnék. Az emberek meg azt mondják: csak tetteti azt a nagy kedvességet, hogy feleségül vegyék. Jobb, ha másik helyet keresek magamnak.

HENSCHER Ha nem másról van szó, ne is folytasd.

HANNE Nem. Nem maradhatok itt!

HENSCHER Hagy beszéljenek az emberek. Arra való a szájuk.

SIEBENHAAR Jó reggelt, Henschel!

HENSCHER Köszönöm szépen, magának is, Siebenhaar úr.

SIEBENHAAR Zavarom?

HENSCHEL Dehogy. Isten hozta!

SIEBENHAAR Megint kezelésre van szükségem. A torkom. Istenem, valamibe csak meg kell halni.

HENSCHEL Iszogassa a forrásvizet. Az kigyógyítja.

SIEBENHAAR Azt teszem. Ma volt a felesége születésnapja? Inkább egyedül hagyom. Majd talán holnap. Üzletről akartam magával beszélni.

HENSCHEL Jobb szeretném most.

SIEBENHAAR Arról az ezresről van szó...

HENSCHEL Ne is folytassa, Siebenhaar úr, nyugodtan megtarthatja télig. Minek heverjen itt. Most nincs rá szükségem.

SIEBENHAAR Nagyon hálás vagyok, Henschel. Nyáron keresek, tudja, most nem tudnám megadni.

HENSCHEL Nekem is elverte a jég a búzámat. Föl sem áll most már. Nem vagyok az, aki voltam.

SIEBENHAAR Henschel, mindennek megvan az ideje. Most már túl kell lennie rajta. Menjen emberek közé, igyon meg egy pohár sört, ássa bele magát az üzletbe. No, előre!

HENSCHEL Igaza van.

SIEBENHAAR A legjobb férfikorban van. Sok a dolga még a világon. Nem mondom, hogy felejtse el a feleségét, ellenkezőleg. Maga úgysem az a fajta. Ápolja az emléket, de ne túlozza el a dolgot.

HENSCHEL Az ember nem mindig tudja követni a jó tanácsot. Hiába ásom be magam az üzletbe, négy szem mégis csak többet lát, mint kettő. Négy kéz többet végez. A sok fuvar nyáron. Ki tartja rendben a házat? Ez nem könnyű!

SIEBENHAAR Hanne, mindent elvégez a ház körül.

HENSCHEL Hát ez az, épp most mondott fel. Asszony nélkül még sokkal rosszabb.

SIEBENHAAR Nősüljön meg, Henschel.

HENSCHEL Az lenne a legjobb. Már arra gondoltam, felmegyek és beszélek a feleségével, hátha ad valami tanácsot. Olyan hirtelen jött. Csak úgy fogta magát és meghalt. A fuvar se úgy megy, mint régen. Nemsokára vasutat kapunk. Összespóroltunk valamit, azt terveztük nyitunk egy kis panziót, talán egy vagy két év múlva. Asszony nélkül, minek.

SIEBENHAAR Nem tarthat ez sokáig. Nem marad egész életében özvegy. Már csak a gyerek miatt sem lehet.

HENSCHEL Én is azt mondom.

SIEBENHAAR Ha magában már eldöntötte a dolgot, nincs miért habozni. Gondolt már valakire?

HENSCHEL Talán. Igen. Csak azt nem vehetem el.

SIEBENHAAR Miért nem?

HENSCHEL Hiszen tudja.

SIEBENHAAR Én? Mit?

HENSCHEL Gondolkozzon egy kicsit.

SIEBENHAAR Nem emlékszem.

HENSCHEL Meg kellett ígérenem a feleségemnek.

SIEBENHAAR Vagy úgy, a cselédlány, a Hanne?

HENSCHEL Nem megy ki a fejemből. Miért is titkolnám. Ha felébredek éjszaka, sokszor két órán át csak forgolódom. Folyton arra kell gondolnom. Nem tudok túljutni rajta. A lány jó. Többet bír négy férfinál. Gusztival szépen bánik: az anyja se bánhatna vele különbül. És olyan feje van, jobb, mint az enyém. Jobban is számol. Hat hét múlva is fillére emlékszik mindenre. Majmot csinálna két ügyvédből is.

SIEBENHAAR Ha minderről így meg van győződve?

HENSCHEL Nem találnék jobbat nála. Mégis, nem tudok túljutni rajta.

SIEBENHAAR Rémlik már. A felesége fel volt zaklatva, de hát ezt a betegség okozta. Nem ez a főkérdés. A főkérdés az, hogy valóban illik-e Hanne magához? Sok előnye van, nem vitás. Azért van ami nem tetszik nekem. Persze kinek nincs hibája? Azt mondják gyereke van.

HENSCHEL Van neki. Érdeklődtem. És ha? Várt volna rám? Akkor még egyáltalán nem is tudott rólam. Jó sűrű a vére, ki kell azt engedni. Emiatt nem fáj a fejem.

SIEBENHAAR Nahát, a többi mellékes. És ha nem is, ostobaság megmakacsolnia magát.

HENSCHEL Már tízszer is elmondtam magamnak. Mindig a legjobbat akarta nekem. Mármost a feleségem, amikor még egészséges volt. Nem akar ő az utamba állni. Akárhol is van, javamat akarja.

SIEBENHAAR Egészen biztos.

HENSCHEL Ma ott voltam a sírjánál. Gondoltam, hátha üzen valamit Talán ott el tudod szánni magad. Málka, mondtam magamban, adjál jelet. Igen vagy nem? Aszerint lesz. Egy félórát álltam ott. Imádkoztam is. Mindent előadtam. - De nem adott jelet.

SIEBENHAAR A halottak nyugodjanak békében. Maga férfi, mi szüksége jelekre meg csodákra? Egyszerűen járja a maga útját.

HENSCHEL Te mit szólsz ehhez, Hanne?

HANNE Nem tudom. Nem tudom miről beszélnek.

HENSCHEL Na csak várj, majd elmondom.

SIEBENHAAR Vizionlátásra. Sok szerencsét, Henschel.

HENSCHEL Úgy legyen.

SIEBENHAAR Nem aggódom magáért. Mindig szerencsés keze volt.

HENSCHEL El ne kiabáljuk, Siebenhaar úr.

HANNE Pök, pök, pök. Hiába, maga túl jó.

HENSCHEL Most meg miért?

HANNE Kirabolják.

HENSCHEL Azt hiszed akart tőlem valamit?

HANNE Mi másért jött volna? Szégyellhetné magát. Szegény emberektől koldulni.

HENSCHEL Hanne, nem tudod mit beszélsz!

HANNE Dehogynem tudom. Nagyon is tudom.

HENSCHEL Nem tudod. Nem is tudhatod. De később majd megérted. Most átmegyek a söntésbe és megiszok egy korsó sört. Nyolc hét óta az elsőt. Aztán együtt ehetünk, és ebéd után váltunk pár szót egymással. Aztán majd meglátjuk, hogy alakul. Vagy nincs hozzá kedved?

HANNE Maga mondta. Majd meglátjuk.

HENSCHEL Most is azt mondom. Dűlőre kell vinni.

HANNE Majd megmutatom én nektek... csak vigyázzatok.

Harmadik felvonás

HILDEBRANT Jó estét, Henschelné! Hol a férjed?

HANNE Breslauban. Lovakat vásárol.

HILDEBRANT Akkor ma este nem jön meg, mi?

HANNE Hétfő előtt nem.

HILDEBRANT Most szombat van. Visszahoztuk a szekeret. Mind a négy abroncsot ki kellett cserélni. Hauffe nincs itt?

HANNE Az már rég nincs nálunk.

HILDEBRANT Beszélek hülyeséget. Az új szolgát akartam kérdezni.

HANNE Ő is oda van.

HILDEBRANT Az öreg Hauffe lejár a kovácsműhelybe, ott tátja a száját. Még mindig nincs keresete.

HANNE Azt mondják, iszik.

HILDEBRANT Biztos. Rosszul megy a sora. Már senki nem akarja felvenni. Mi van odafönt?

HANNE Táncolnak.

HILDEBRANT Mi lenne, ha felmennénk? Miért ne keringőzhetnénk mi is egyet?

HANNE Meresztenék is a szemüket. Mit akar Henscheltől?

HILDEBRANT Az istennek se tudjuk megpatkolni a sárga csődörömet. El akartam hívni Henschelt, hogy segítsen. Ha ő se bír vele, akkor senki. Jó éjszakát, Henschelné!

HANNE Jó éjszakát. Ki randalírozik odakinn?

FRANZISKA Helyet, helyet, Henschelné, nincs időm.

HANNE Mi jut eszedbe? Megvesztél?

FRANZISKA Halálra tudnám táncolni magam, Henschelné.

HANNE El is hiszem. Még én is beleszédülök.

FRANZISKA Maga sose táncol?

HANNE Én? Hogy én táncolok-e? Persze, hogy táncolok. Volt, hogy egyetlen éjszaka alatt széttáncoltam egy pár vadonatúj cipőt.

FRANZISKA Jöjjön, táncoljon velem!

HANNE Eredj csak föl, ott táncoljál!

FRANZISKA Persze, ha szabad lenne! De tudja mit, Fellopózok! Fellopózok a galériára. Volt már odafönt? A nagy teremben, a galérián? Ott ahol az aszalt szilvával teli zsákok állnak? Fölmegyek oda, egész szemtelenül és lekukucskálok. Szilvát eszem és kukucskálok. Miért ne kukucskálhatnék?

HANNE És Siebenhaar meg visszakukucskál?

FRANZISKA Pimaszul lekukucskálok. Nekem mindegy. És ha valaki Siebenhaar úrral táncol azt megbombázom szilvamaggal.

HANNE Jól belebolondultál a Siebenhaarodba.

FRANZISKA Ő a legfinomabb mindegyik közül. Rákezdtek megint. Siebenhaar úrral szeretnék egyszer táncolni. Mielőtt egy szót is szólhatna egész egyszerűen megcsókolnám. Teketória nélkül.

HANNE Nekem kicsit öreg lenne.

FRANZISKA A maga férje pont olyan öreg.

HANNE Bolond vagy te, az én férjem öt évvel fiatalabb.

FRANZISKA De sokkal öregebbnek néz ki. Olyan megráncosodott. Vele nem csókolóznék.

HANNE Na, igyekezz, mert kiseprűzlek innét! Csak gyalázd a férjemet. Honnét vegyek jobbat? Csak várj, majd ha benne leszel a korban, akkor majd megtudod, mit jelent egy férj.

FRANZISKA Én egyáltalán nem megyek férjhez. Várok, amíg jön egy finom úr, lehetőleg egy orosz - nyáron - egy fürdővendég - az elrabolhat - azzal elmennék a világ végére is. A világot akarom látni. Párizsba akarok utazni. Majd magának is írok, Henschelné.

HANNE Vagy megszöksz vagy megszöksz.

FRANZISKA Megszököm. Arra mérget vehet. Siebenhaar úr is volt Párizsban, a forradalom idején. Olyan szépen mesél róla. Én is szeretnék egy ilyen forradalomban, tudja, amikor barikádokat kell építeni...

WERMELSKIRCH H. Franziska! Franziska! Hol bujkálsz már megint?

FRANZISKA Pszt! Ne szóljon!

WERMELSKIRCH H. Franziska! Franziska!

FRANZISKA Pszt! Csönd! Azt akarják, hogy kiszolgáljam a vendégeket. Utálatos.

WERMELSKIRCH H. Franziska! Franziska!

FRANZISKA Ez a papa dolga lenne. Vagy vegyen fel pincért. Én belőlem nem csinálnak csaposlányt.

HANNE Messze nem ez a legrosszabb.

FRANZISKA Persze, ha előkelő urak lennének. De csupa kútfúró, kocsis, bányász. Köszönöm szépen. Nekem ez derogál.

HANNE Én a helyedben, szép borravalót csikarnék ki belőlük. Csinos kis összeget spórolhatnál össze. Ha egymásra rakosgatnád a filléreket.

FRANZISKA Filléreket én nem fogadok el. Ha Siebenhaar úrtól kapok valamit, azt azonnal elnassolom.

HANNE Nem esik messze az alma a fájától. Nem veszitek komolyan a kocsmátokat. Ha komolyan vennétek, uzsorára is adhatnátok kölcsönt.

FRANZISKA Mi nem vagyunk olyan fősvények, mint maga.

HANNE Nem vagyok fősvény, csak takarékos.

FRANZISKA Az emberek azt mondják, hogy fősvény.

HANNE Az emberek! Kinyalhatják. És te is! Na most már tünés! És ne is gyere többet, eddig se nagyon epekedtem utánad. Legjobb, ha az ember nem közösködik az ilyen bagázssal.

FRANZISKA Tudja, mit mondanak még az emberek?

HANNE Semmit sem akarok tudni. Ki tudja, hogy állsz te Siebenhaarral, Ti ketten tudjátok. És én is tudom! Ha nincs Siebenhaar, már rég repült volna innét az egész pólischi vircsaft.

FRANZISKA Fúj... fúj... azért is fúj!

HANNE Bagázs!

SIEBENHAAR Mit keres itt?

GEORGE Ha megbocsát, Henschel fuvaroshoz jöttem.

SIEBENHAAR Henschel fuvaros nincs idehaza. Az én házamban magának nincs helye.

GEORGE Siebenhaar úr, nem magához jövök.

SIEBENHAAR Ha még egyszer itt látom, rendőrökkel dobatom ki.

HANNE Mi is ott leszünk. Próbálja csak meg. Ez a mi szobánk. Nem az ő szobája. És aki hozzánk jön, az hozzánk jön. Egy szót sem szólhat.

GEORGE Csak várjuk ki a végét, sokba fog ez még neki kerülni, ha feljelentem súlyos testi sértésért. Velem nem ússza meg olcsón.

HANNE Nincs ennek már egy huncut fillér se a zsebében. Átkozott éhenkórász! Már az egész környéket körbepumpolta. Mindenki csak az adósságairól beszél. Nem dobát ez ki innét senkit, őt dobják ki nemsokára.

GEORGE Van itthon valami meleg étel, Hannele?

HANNE Miért nem jöttél tegnap?

GEORGE Azt hiszed mindennap tudok jönni? Ma is alig szabadultam. Tegnap éjjel háromig placcoztam.

HANNE Mi volt?

GEORGE Tűzoltógyűlés.

HANNE Mindig van ok rá, hogy leszophassák magukat. Én meg ezért egyedül ültem és vártam, bele az éjszakába. Egyszer, nem tudom, mi lehetett az, talán egy madár repült neki az ablaknak, én meg azt hittem te vagy, és odamentem és kinyitottam. Úgy felmérgeződtem. Fél éjszaka nem tudtam elaludni. Nem tudom, még most is dühös vagyok.

GEORGE Én egyáltalán nem. Kár lenne elrontani a kedvünket.

HANNE Miért van az, hogy egyeseknek minden fordítva sikerül. Henschel egész héten itthon ül, és mikor végre elmegy egy kicsit, akkor elherdáljuk az időt.

GEORGE Rengeteg időnk van. Csak hétfőn jön vissza.

HANNE Ki tudja? Ez az ember folyton csak itthon ülne. Régebben feleennyire se volt rossz. Akkor egy hétig is úton volt, most meg jajveszékel, ha egy éjszakát máshol kell töltenie. És ha azt mondja, hogy három napig marad, akkor a legkésőbb a másodikon már itthon eszi a fene. Na! Tessék!

GEORGE A kutya vérvörös faszát. Alig melegedtem meg egy kicsit. Most aztán mehetek, mi? Másképp képzeltem.

HANNE Itt maradsz. Itt nem lesz elmenés. Miért kéne elmenned? Kitől kéne félnem? Talán Henscheltől? Az kussol. Merjen csak szólni! Jöttél volna tegnap, megmondtam. Akkor ember nem háborgatott volna. Se Henschel, se Siebenhaarok.

WALTHER Jó estét! Épp csak beköszönök, aztán már megyek is tovább. Szép brabanti lovakat vettünk. De Henschel hozott neked valami mást is.

HANNE Azt hittem, csak hétfőn jöttök meg.

WALTHER Úgy is volt, de vonatra kellett rakni a lovakat, különben nyakukat törik az úton. Minden tiszta tükörjég.

GEORGE Vonattal persze gyorsabb.

WALTHER Hát ez meg ki? Hova bújt, hogy nem láttam? Hiszen ez a Zsorzsi. Úgy néz ki, mint egy igazi báró.

GEORGE Odaát a *Csillagban* jobban megtalálom a számításomat. Itt mindent lenyúztak rólam, a végén jóformán meztelenül jártam. Most legalább tudok magamra költeni.

WALTHER Találd ki, mit hozott neked Henschel?

HANNE Ugyan mit?

WALTHER Örülsz-e majd neki?

HANNE Majd meglátjuk.

WALTHER Na, Isten veled, különben megharap a nejem.

HANNE Isten veled.

GEORGE Megyek én is, jó éjszakát, Henschelné.

HANNE Nem akart Henschellel beszélni?

GEORGE Nem sürgős.

WALTHER Ha valami mondandója van neki, jobb, ha holnapra hagyja, Zsorzsi. Más jár annak most a fejében. Tudod, hogy mit hozott neked?

HANNE Hát mit hozott?

WALTHER A lányodat.

HANNE Mit?

WALTHER Quolsdorfba mentünk érte.

HANNE Kiért mentek?

WALTHER Nekem nem is szólt róla. Aztán egyszer csak ott ültünk Quolsdorfban a kocsmában.

HANNE Aztán?

WALTHER Ott ültünk, és egy idő múlva jött az apád a lányoddal.

HANNE Az nem az én lányom.

WALTHER Azt nem tudom. Csak azt tudom, hogy odakinn van. Henschel odament az apádhoz, és mondta, hogy milyen szép kislány. Aztán a karjára vette. Vigyelek magammal, kérdezte. És az mindjárt ráállt.

HANNE És az apám?

WALTHER Apád nem ismerte Henschelt.

HANNE Annál cifrább. Aztán?

WALTHER Kivitte magával és azt mondta az apádnak: csak felültetem a lóra, a kislány bömbölt: lovagolni, lovagolni! Akkor Henschel felült a nagy brabantira, én feladtam neki a kislányt. Aztán ágyót mondott és ellovagolt.

HANNE És az apám hagyta?

WALTHER Az öreg nem is tudta, hogy mi történik. Egyszer csak óbégatni kezdett, egészen szánalmasan, kiáltozott, átkozódott. Az emberek nevettek. Ők ismerték Henschelt. Az meg csak nyugodtan azt mondta neki, Isten veled, Schäl papa, a kislányt elviszem. Az anyja már várja otthon. Hagyj fel az ivással, tette még hozzá. Akkor apádnak is lesz hely nálatok.

GEORGE Agyó! Majd inkább holnap visszanézek.

HANNE Azt hiszi itt tartom magamnál? Soha a bűdös életben! Ez nem az én gyerekem. Hogy álljak most az emberek elé? Előbb Quolsdorfban, aztán itt?! Nem kínlódtam eleget?! Gusztival éjjel-nappal, mondhatnak, amit akarnak. Most kezdődne a gyilkolódás előlről. Az kéne még! Jó lesz, ha vigyáz magára!

HENSCHEL Ki vigyázzon magára?

HANNE Nem tudom.

HENSCHEL Nézd csak, Hanne, ki jön itt? Eredj, Berta, köszönjél. Menj és mondd, jó estét, édesanyám.

HANNE Mit akarsz itt?

BERTA Lovagolni.

HENSCHEL Itt tartjuk magunknál. Jó estét, Hanne! Mi van? Dühös vagy?

HANNE Azt mondtad, hogy csak hétfőn jössz. Így nem tudok vacsorát adni.

HENSCHEL Egy darab kenyér meg szalonna csak akad.

HANNE *(gyöngédtelenül ráncigálja a kis Bertát)* Hogy nézel ki?

HENSCHEL Jó lesz, ha rögtön veszel neki valami ruhát. Jóformán meztelen. Még jó, hogy volt nálam pokróc, különben megfagyott volna az úton. Legjobb lesz, ha mindjárt megfürdeted.

HANNE Legjobb lett volna, ha ott hagyd ahol van.

HENSCHEL Mit mondasz?

HANNE Semmit.

HENSCHER Azt hittem, mondtál valamit. Gyorsan fürdesd meg, aztán be az ágyba. A fejét is vizitáld meg. Alighanem jól bekvártélyozták magukat a tetvek. Mi az? Ne cibáld úgy!

HANNE Ne bögj már! Ez hiányzott még!

HENSCHER Legyél kicsit barátságosabb vele. Hálás minden szóért. Csendesen, Berta, csendesen.

BERTA Apához akarok.

HENSCHER A mamánál vagy. A mama jó. Nagyon örülök, hogy itt van, legfőbb ideje volt. Különben a temetőben kereshettem volna.

HANNE Túlzás.

HENSCHER Mit jelentsen ez?

WALTHER Akkor én mennék is.

HENSCHER Várjál, igyunk meg egy grogot.

HANNE Ha lenne rum.

HENSCHER Hát hozzál Wermelskirchtől.

HANNE Nem akarok azoktól.

WALTHER Ne, ne, haza kell mennem. Nem akarok a terhedre lenni.

HANNE Szó sincs róla.

WALTHER Persze, hogy nincs. Nem akarok én veled egy tálból cseresznyézni. Ágyő.

HENSCHER Na? Talán valami rosszat csináltam?

HANNE Mit mondjak az embereknek?

HENSCHER Csak nem fogod szégyellni a lányodat?

HANNE Ki beszél erről? Nekem ugyan mindegy. Te se bánod, ha kibeszélnék. - Nesze, tej, igyál! Aztán mars aludni!

HENSCHER Ez most már mindig így lesz?

HANNE Mi van?

HENSCHER Hát a kislánnyal.

HANNE Nem fogom megenni.

HENSCHER Nem is azért van itt, hogy megedd. Azért kár volt idehozni. Csak tudná az ember, hogy mivel tesz jót nektek? Mindig tetted magad...

HANNE *(gonoszul siránkozva)* Hazugság, ha tudni akarod!

HENSCHER Mi a hazugság?

HANNE Én soha nem hozakodtam elő Bertával. Talán ha egyszer említettem.

HENSCHER Ezt nem mondtam. Mit bögsz? Éppen azért, mert nem mondtál semmit, át akartalak segíteni a hallgatásodon.

HANNE Nem tudtál volna megkérdezni? Az ember megkérdezi, mielőtt ilyesmit csinál.

HENSCHER Mondok neked valamit: most szombat van. Siettem haza, ahogy csak tudtam. Azt hittem másképp fogadsz majd. Ha nem, nem. Nem tudok rajta változtatni. Csak hagyjál nekem békét. Hallottad?

HANNE Ki bánt téged?

HENSCHER Hallottad? Békét akarok, semmi mást. Idáig juttattál. Nem akartam én semmi rosszat. Guszti meghalt. Az már nem jön vissza. Azt az anyja elvitte magával. Az ágy üres. Egyedül vagyunk. Miért ne vehetnénk magunkhoz a kislányt. Én így gondolom, pedig nem is vagyok az apja. Neked még inkább így kéne gondolni, hiszen te az anyja vagy.

HANNE Na látod! Máris belevered az orromat.

HENSCHER Ha nem hagyod abba, átmegyek Wermelskirchez és egész éjjel nem jövök haza. Végképp ki akarsz üzni az otthonomból? Eleinte azt hittem, majd megváltozik, de mindig csak rosszabb lesz. Azt hittem, ha a kislányod velünk lesz, eszedre térsz. Ha ennek nem lesz egyhamar vége...

HANNE Csak annyit mondok, ha itt marad a házban és megmondod az embereknek, hogy az én lányom...

HENSCHER Hiszen mindenki tudja.

HANNE Akkor számíthatsz, hogy elszaladok.

HENSCHER Szaladj, szaladj, ahogy csak bírsz, ahová csak akarsz. - Szégyellheted magad, amíg csak élsz.

Negyedik felvonás

- WERMELSKIRCH *(a Bűvös vadászból énekel)*
- GEORGE Csak tovább, csak tovább!
- WERMELSKIRCH Nem megy. Teljesen berekedtem. Nahát, voltaképpen... *(énekel)*
- GEORGE Énekeljen csak tovább! Egész jó volt! Igazán szép!
- WERMELSKIRCH Majd köhögök maguknak valamit. Á, nem megy.
- GEORGE Tőlem! Mit nevet, Franziska kisasszony?
- FRANZISKA Mert olyan szép lakkcipője van.
- GEORGE Hát igen. Mégse járhatok mezítláb. Adjon annak az embernek egy korsó sör! Mit szólna, egy pohárka danzigihoz, Franziska kisasszony? Szép cipő. Drága is volt. A *Kardban* az ember legalább keres valamit. Amíg odaát voltam a *Csillagban*, nemigen vehettem volna magamnak lakkcipőt.
- WERMELSKIRCH Szóval jobban tetszik magának a *Kardban*?
- GEORGE Feltétlenül. Ilyen kedélyes főnököm nem volt, amióta a szakmában vagyok. Akár tegezhetném is.
- WERMELSKIRCH Siebenhaarnál persze ez nem ment volna.
- GEORGE Két-három hét és árverés lesz. Akkor aztán megvehetem az aranyóráját is.
- WERMELSKIRCH Vegye meg az egész házat.
- GEORGE Egyelőre nem. Az ilyesmit ki kell várni, különben is már megvették, egészségükre, uraim. Exnernek hívják. Aki megvette. Csak a forrásvízzel akar üzletelni. A szállodát bérbe adja. Rögtön kivenném, ha lenne pénzem.
- HAUFFE Menjen Henschelhez, az majd ad magának.
- GEORGE Tudja mit? Nem is olyan rossz ötlet.
- HAUFFE Hiszen maga jól fekszik a feleségénél.
- GEORGE Miért ne? Jó kis nő az. Aki ért a nyelvükön, annak a tenyeréből esznek.
- HAUFFE Na, ha odáig jutott, hogy a Henschelné a tenyeréből eszik, akkor maga tényleg érti a dolgát.
- GEORGE Erről van szó. Nem sokan csinálnák utánam. De aki nem vigyáz, az rajtaveszt.
- WERMELSKIRCH Végén csattan az ostor. Ahová Henschel odacsap, ott fű nem terem. Alázatos szolgája Siebenhaar úr!
- SIEBENHAAR *(kissé sápadt)* Jó reggelt!
- GEORGE Egy kicsit átnézek a biliárdhoz.

SIEBENHAAR Énekelni hallottam, Wermelskirch úr. Kérem, ne zavartassa magát.

WERMELSKIRCH Hogy én? Énekeltem? Lehetetlen! De ha maga mondja, akkor bizonyára úgy van. Megengedi, hogy leüljek az asztalához? Franzi, nekem is egy pohárával.

SIEBENHAAR Hát igen, ha az ember meggondolja: három-négy évvel ezelőtt a *Portici némát* énekelhette volna. Azóta hogy erőre kapott.

WERMELSKIRCH Mi hasznom belőle? Kikapaszzkodtam a szarból, aztán most megint: ki tudja, mi lesz.

FRANZI Mindjárt hozom a tiédet is.

SIEBENHAAR Hogy érti azt, hogy mi lesz?

WERMELSKIRCH Jók a megérzéseim, régi komédiás rutin. Annak idején, amikor a gyógyvíz olyan jót tett, éreztem, tíz lóval se vontatnak el innét. S nem telt bele négy hét, a társulatom feloszlott. Most újra húzhatom az átkozott kocsit. Hová, ki tudja?

SIEBENHAAR Ki tudja, hová? Ilyen a világ. Én örülök.

WERMELSKIRCH Most jönnek a legszebb évei. Egy olyan ember, mint maga, mindenhol megtalálja a helyét a világban. Az ilyen fogatlan kutyaival más a helyzet. Ha itt felmondanak nekem, mi marad? Szeretném tudni. Beszerezek egy kintornát, Franzi pedig majd körbe kalapozhat.

FRANZI Engem csöppet sem zavar, papa.

WERMELSKIRCH El is hiszem, ha ezreseket dobálnának.

FRANZI Miket beszélsz! Nyugodtan visszamehetsz a színpadra.

WERMELSKIRCH Még a cirkuszba se, gyerekem.

SIEBENHAAR Mondott erről Exner úr magának valamit? Én úgy tudom, hogy nagyjában-egészében minden marad a régiben.

WERMELSKIRCH Ebbe a nagyjában-egészébe én nem tartozom bele. Nem tudom mi rosszat tett az én Franzim annak az alávaló nőnek?

FRANZI Ugyan, hagyd!

WERMELSKIRCH Túl közel merészkedett volna magához ez a gyerek?

FRANZI Na, elég! A szerep pompásan megy. Majd este átismételjük.

WERMELSKIRCH Azt beszél, Henschel veszi bérbe a söntést. Persze, a felesége áll mögötte.

HAUFFE Ki más? Ahol valami bűzlik a faluban, nem is kell kérdezni kitől ered. Az ördög lakik benne.

FABIG A söntésre már régóta feni a fogát.

SIEBENHAAR Hauffe, magát már nem is látni. Hová került?

HAUFFE Hová kerültem? Szakadékba. És hogy ki taszított bele? Hát az az ember-telen asszony. Ki más? Szeretném tudni. Henschellel nem volt nekem soha bajom.

FABIG Az asszony hordja nadrágot.

HAUFFE Nem voltam már elég fürge. Persze már nem vagyok a legfiatalabb. Nem serteptéltem a köténye körül. Pedig épp ez kell neki. Folyton tüzel, lehet mondani. Sosem elég neki. Dolgozni azért még tudok. A fiatal fickók, akik hozzá szegődnek, bűzlenek a lustaságtól. Három ilyenén bőven túlteszek.

SIEBENHAAR Szegény Henschel.

HAUFFE Á, meg van az elégedve. Mi közöm hozzá? Mitől lettek a csontjaim merevek? Nem a lustálkodástól. És ha ma tele van pénzzel, abban nekem is részem van, együtt gürcöltünk érte. Tizennyolc évig etettem a lovait. Befogtam és kifogtam... télen és nyáron. Sokszor a kocsin aludtam. Fülem, kezem lefagyott. A lábamon akkora fagydagاناتok vannak, mint egy körte. Most elkerget. Most mehetek.

FABIG Henschelné az oka. Ő jó ember.

HAUFFE Minek állt össze a nővel? Most nézheti! Alig tudta kivárni. Henschelné még ki se hült, már szaladt az új házasságba.

SIEBENHAAR Ki ismerte a lányt akkor még?

FABIG Én jól ismertem. Ha engem kérdeznek, én megmondhattam volna. Ha Gusztit az anyja után akarta küldeni, csak Hannét kellett mostohának adni mellé.

HAUFFE Ha a halottak visszajárnának és beszélni tudnának, a régi Henschelnének lenne mesélnivalója. Nem bírt élni, nem akart élni, és ami a földolog, nem akarták, hogy éljen.

SIEBENHAAR Hauffe, vigyázzon, mit beszél. Ha Henschel fülébe jut...

HAUFFE Nekem nem kell vigyáznom. Megmondom én ezt bárkinek a szemébe. A régi Henschelnének meg kellett hálnia. Hogy megmérgezték-e, azt nem tudom, nem voltam ott. De valami nem volt rendjén. Az az asszony egészséges volt. Még harminc évig élélhetett volna.

WALTHER Hogy egészséges volt azt én tanúsíthatom. Csak ismerem a testvéretem. Útban volt, hát eltakarították.

WERMELSKIRCH Egy szippantást? Uraim, azt hiszem túl messzire mennek. Nézzék csak meg jobban azt az embert. Tegnap itt ült még késő éjszaka is. Akkorákat sóhajtott. Senki nem volt már a helyiségben. Megesik az ember szíve rajta.

HAUFFE A lelkiismeret furdalás gyötri.

WALTHER Hagyjanak már békében ezzel a Henschellel. Torkig vagyok vele. Mi ketten végeztünk egymással.

WERMELSKIRCH Ó, nem, Siebenhaar úrnak igaza van, kár azért az emberért. Isten hozta, Henschel úr.

HENSCHEL Jó reggelt mindenkinek.

FRANZISKA Na, Berta, hogy vagy?

HENSCHEL Mondd, köszönöm szépen! Na, nem tudsz beszélni? Jól vagyunk. Jó reggelt, hogy s mint vagy, sógor?

WALTHER Hogy vagyok? Ha jobban lennék, nem bánnám. Te meg szárazdajka lettél.

HENSCHEL Hát, úgy látszik.

WALTHER Már nem is lehet a kislány nélkül látni. Nem tudod az anyjára hagyni?

HENSCHEL Az folyton síkál. Csiszatól. A gyerek csak útjában van. Mit igyunk, Hildebrant? Egy korsó sört megérdemeltünk. Két korsó sört és két pohár pálinkát! Jó reggelt, Hauffe!

HAUFFE 'reggelt.

HENSCHEL Mit morogsz?

FABIG Henschel úr, vásároljon tőlem valamit. Egy szép fésű a feleségének. Zsorzsi is vett egyet.

HENSCHEL *(jólelkűen velük nevetve)* Hagyjál engem békén a fésűiddel. Adjon neki is egy korsóval! Bolond kis ember vagy. Hová való?

HILDEBRANT Fabig, Quolsdorfból. A legmihasznább fickó a környéken.

HENSCHEL Nekem is van itt egy kis növényem Quolsdorfból.

FABIG Ismerjük mi egymást, nem igaz?

BERTA Cukros diót akarok.

FABIG Na látod, tudod te, ki vagyok! Megnézem, van-e nálam.

BERTA Kint, a kocsiban!

FABIG Nem, itt van a zsebemben. Nem szabadulsz már a kocsmáktól. Azelőtt nagyapád, most Henschel hurcol magával.

HENSCHEL Mondd: törődj csak a hóbelevancoddal. Rólam gondoskodnak.

GEORGE Hát ezt sose hittem volna! Sört, Franziska kisasszony!

FRANZISKA Berta nem engedi, most nem tudok evvel foglalkozni.

GEORGE Á, Henschel, maga is itt van!

HENSCHEL Egészségedre, Hildebrant!

FABIG Maga egy eltűnő művész, Zsorzsi.

GEORGE Miért is?

FABIG Úgy elillant az előbb, mint a kámfor.

GEORGE Na igen. Nem állhatjuk egymást Siebenhaarral.

FABIG Állítólag, le is kent egyet magának. Kihúzták a számaidat?

HAUFFE Bűdös cigány.

FABIG Ha ez igaz, leszopom magam.

HAUFFE Nem vagy te olyan hajlékony.

HENSCHEL Igaz, hogy Schüttéknél szolgálsz?

HAUFFE Közöd?

WALTHER Aztán te leszel itt a kocsmáros?

HENSCHEL Nem tudok én erről semmit.

WALTHER Azt gondoltam. Nem tudom már, ki mondta.

HENSCHEL Álmodta.

HILDEBRANT Feje tetejére áll minden ebben a házban. Ki tudja, mi lesz? De Siebenhaart még visszasírjuk.

HENSCHEL Átmehetnél Landshutba. Van ott két lovam. Elhozhatnád.

HAUFFE Szarok a lovaiddra.

HENSCHEL Felőlem, most már üldögeélhetsz, amíg bele nem feketedsz.

HAUFFE Söpörj csak a saját házad tájékán.

HENSCHEL Jó, jó. Hagyjuk.

HAUFFE Van ott elég szemét.

HENSCHEL Nem szívesen teszem, de kihajítalak, ha kötözködsz.

WERMELSKIRCH Nyugalom, uraim, nyugalom!

HAUFFE Nem te vagy itt a tulaj. Te nem hajíthatsz ki engem. Neked itt nincs több szavad, mint nekem. Nem foghatod be a pofámat. Se te, se a feleséged. Bármit kotlottatok is ki együtt, füttyölök rátok. Eressz el, csak annyit mondok, eressz el!

WERMELSKIRCH Henschel, ezt nem lehet, ezt nem engedhetem!

HENSCHEL Megmondtam. Most már nincs mit tenni.

HAUFFE Megfojtasz! Eressz el, nem te vagy itt az úr!

FRANZ Ne hagyd ezt, Lajos! Hát mi ez?

FABIG Hagyja, bikaerős. Ha olyanja van, egymás után kihajigál minket is az utcára.

HENSCHEL Nem hagyott békén.

FRANZ Zahlen bitte!

WERMELSKIRCH Még egy sört! Én vagyok még a tulaj.

WALTHER Ha a söntéspult mögött is így viselkedsz majd, nem sok vendéged lesz, Henschel.

HENSCHEL Az ilyen vendégre nincs szükség.

WALTHER Nem válogathatsz a vendégekben? Hauffe se hamis pénzzel fizet.

HENSCHEL Tőlem azzal fizet, amivel akar. De nekem ne gyere többet ezzel a mesével. Nem veszem át a kocsmát. Ha így lenne, mégiscsak tudnom kéne róla. Ha majd egyszer kocsmát veszek, akkor szólok. Akkor adhatsz tanácsot, legfeljebb ha nem fogadom meg, nem jössz többé.

WALTHER Megyek...

WERMELSKIRCH Henschel, nincs ez rendjén, elűzi a vendégeimet.
 HENSCHEL Mi közöm hozzá, ha elment? Tőlem itt gubbaszthat reggelig.
 WALTHER Neked nincs jogod hozzá, hogy embereket dobálj ki innét. Nem te vagy itt még a tulaj.
 HENSCHEL Tudsz még valamit?
 WALTHER Tudok egyet s mást. De inkább hallgatók. Csúnya történet. Wermelskirch tudja a legjobban.
 WERMELSKIRCH Hogyhogy én? Ide figyeljen...
 HENSCHEL Mi tud, he? Csak ki vele! Az egyik ezt tudja, a másik azt. És mind a ketten... szart se tudtok!
 WALTHER Ha olyan lennél, mint régen. Mi lett belőled? Azelőtt mindenfelől Henschelhez fordultak az emberek tanácsért. Amit mondtál az úgy volt. Törvény volt a szavad. Mint templomban az ámen.
 HENSCHEL Folytasd csak.
 WALTHER Azelőtt csak barátaid voltak. Ma senki nem jön hozzád. És ha jönne is, elmarad a feleséged miatt. Húsz évig szolgált Hauffe, most egyszerre nem felel meg a feleségednek. És te, fogod és kihajítod. Mi ez? Csak intenie kell s már ugrasz. Ahelyett, hogy vennél egy jó vastag kötelet és alaposan elvernéd.
 HENSCHEL Ha nem hallgatsz el, most rögtön, téged is kihajítalak.
 GEORGE Csak ne ragadtassa el magát, Henschel úr! Ez az ember nem tudja, mit beszél.
 WALTHER Azt elhiszem. Ha valaki megmondja az igazat, azt a falhoz kened. De egy ilyen kölyök, éjjel-nappal hazudhat neked. Kart karba öltve a feleségeddel. Ha azt akarod, hogy becsapjanak, akkor csapjanak be. De ha van még szemed, nyisd már ki egyszer és nézz körül. Nézd meg magadnak alaposan ezt a fickót. Fényes nappal csálnak!
 HENSCHEL Mit mondtál? Semmit. Jól van.
 FABIG Igazi áprilisi nap van. Hol süt, hol meg esik.
 HAUFFE H. Megfizetek még, vigyázz! Beszélünk még egymással! A bíróságon!
 WALTHER Agyó! Minden jól.
 HENSCHEL Itt maradsz! Megértetted?
 WALTHER Mér is?
 HENSCHEL Majd meglátod. Csak azt mondtam, itt maradsz. Eredj le, jöjjön ide a feleségem.
 WERMELSKIRCH De kedves Henschel, az ég szerelmére ne csináljon itt botrányt. A rendőrséget hozza a nyakamra.
 HENSCHEL Hanne idejön azonnal. Vagy mindannyiotokat agyonütlek.
 WALTHER Henschel, ne csinálj ostobaságot! Nem akartam én semmit se mondani. Tényleg nem. Az emberek csupa hazugságot beszélnek.

HILDEBRANT Wilhelm, hiszen te jó ember vagy, térj már észre. Hogy nézel ki? Legyél okos. Hiszen üvöltöztél. Mi van veled? Az egész ház zeng tőled.

HENSCHEL Tőlem az hallja, aki akarja. De te itt maradsz és Hanne idejön.

WALTHER Miért kéne itt maradnom? Nem tudom minek. A te dolgaidhoz nekem semmi közöm. Nem keveredem bele. Nem akarok bele keveredni.

HENSCHEL Gondoltad volna meg előbb.

WALTHER Ami dolgunk még egymással van, az a bíróságra tartozik. Ott majd meglátjuk, kinek van igaza. Meggondolja még a feleséged, hogy hamisan esküdjön. A többi nem érdekel. Engedj, nincs időm.

SIEBENHAAR Mi történt?

WERMELSKIRCH Nem tudom. Nem tudom, mit akar Henschel.

HENSCHEL Hogy Hanne jöjjön ide, semmi mást.

WERMELSKIRCH Az emberek nyugodtan itták a sörüket, amikor jött Henschel, és veszekedni kezdett, mintha ő lenne az úr a házban.

SIEBENHAAR Jól van. Mi történt magával Henschel?

HENSCHEL Siebenhaar úr, nem tehetek róla. Nem tehetek róla, hogy így alakult. Gondolhat, amit kar. Nem tehetek róla. Már az apja idejében is itt voltam. Ha minden ellenem szól is, nem tehetek róla, hogy így alakult. Magam sem tudom, hogy mi ütött belém. Soha nem voltam kötekedő ember. De most így lett. Mind belém martak. Ez az ember olyat mondott a feleségemre, amit bizonyítania kell, különben Isten irgalmazzon neki.

SIEBENHAAR Ugyan, hagyja, hadd fecsegenek.

HENSCHEL Bizonyítékot, bizonyítékot. Különben Isten irgalmazzon.

WALTHER Be tudom bizonyítani. Be fogom bizonyítani. Nincs itt senki, aki ne tudná épp olyan jól, mint én. A feleséged rossz útra tért. Nem tehetek róla, nem mondtam volna meg, de nem hagyom, hogy meghazudtoljanak. Én mindig igazat mondok. Tőlem, megkérdezhetsz, akit csak akarsz. Kérdezd meg, Siebenhaar urat.

SIEBENHAAR Gondolja meg, mit beszél Walther.

WALTHER Ő kényszerít rá. Miért szenvedjek én más emberek miatt. Maga mindent ugyanolyan jól tud, mint én. Hogy volt maga Henschellel, amikor még az első felesége élt? Azt hiszi, nem tudják az emberek? Már nem lépi át a küszöbét.

SIEBENHAAR Ez a kettőnk dolga. Magánügy. Megtiltom, hogy belekeverje.

WALTHER De ha a feleség meghal, miközben egészséges, és nyolc hétre rá meghal Guszti is, az kinek a dolga? Az is csak magánügy?

HENSCHEL Micsoda? - Hanne, jöjjön ide!

HANNE Mit ordítasz?

HENSCHEL Jó, hogy itt vagy. Ez az ember itt azt mondja...

HANNE Ostobaság!

HENSCHEL Itt maradsz!

HANNE Berúgtatok? Mi jut eszetekbe?

HENSCHEL Hanne. Ez az ember itt azt mondja...

HANNE Tőlem. Azt mond, amit akar.

HENSCHEL Hogy füvel-fával megcsalsz.

HANNE Mi? Micsoda?

HENSCHEL Igen! Mondhatja? Hogy engem... a feleségem...

HANNE Én? Hazudnak, átkozottak.

HENSCHEL Hogy én... a feleségem... hogy mi együtt... hogy a mi Gusztink... jól van!
Jól van!

WALTHER Még én hazudok!

Ötödik felvonás

HANNE Wilhelm! - Mit csinálsz? - Megint rád jött? - Hol vagy már? Gyere aludni! - Az alvásnak van most itt az ideje. - Reggel majd megint nem tudsz elmenni. Fekszel, nekem mint egy zsák, az istállóban meg minden a feje tetején áll. - Mit csinálsz? Mi?

HENSCHEL - - Én?

HANNE Csak ülsz itt és nem szólsz egy szót se.

HENSCHEL Nézem a felhőket.

HANNE Tisztára meg kell bolondulni. Csak azt szeretném tudni, mi van ott fenn néznivaló. Minden éjszaka ez a nyüglődés. Az embernek nincs nyugalma. Mit nézel ott folyton? Szólj már egy szót.

HENSCHEL Odafönn vannak.

HANNE Álmodsz. Ébredj fel! Feküdj le és aludd ki magad. Odafenn csak felhők vannak, semmi más.

HENSCHEL Akinek szeme van, az lát is. Hány óra?

HANNE Háromnegyed kettő.

HENSCHEL Átakasztottad a fali órát. Mindig az ajtó mellett lógott.

HANNE Mi jut eszedbe? Ott lóg, ahova akasztottad. Eredj aludni, különben sikoltozni kezdek. Az istállóban semmi keresnivalód. Éjszaka az ágyban a helyed.

HENSCHEL Hol van Guszti?

HANNE Mit akarsz tőle? Az ágyában fekszik és alszik. Folyton ezzel a kislánnyal jössz. Nem halt meg. Nem csináltam vele semmit.

HENSCHEL Nem halt meg. Aludni ment. Ideje korán aludni ment. - A Guszti! - Nem Bertát mondom.

HANNE Én elszaladok. Egy percet se maradok itt tovább.

HENSCHEL Menj aludni. Jövök én is mindjárt. A sírdogálás már nem segít. Ki a hibás, azt csak a jó Isten tudja. Te nem tehetsz róla. Neked nem kell sírni. Isten és én, mi ketten tudjuk.

HANNE Miért zárod be? Nem engedem, hogy bezárj.

HENSCHEL Nem tudom, nem tudom miért zártam be.

HANNE Az emberek telebeszélték a fejedet. De felelni fognak érte. Én úgy gondoztam a lányodat, mint a sajátomat. Attól biztos, hogy nem halt meg. De halottakat nem tudok felébreszteni. Akinek meg kell halni, az meghal. Akinek nincs maradása, annak menni kell. Gusztiban alig volt élet, te ugyanolyan jól tudod, mint én. Mit kérdezel folyton, és mit nézel úgy, mintha ki tudja, mit csináltam volna?

HENSCHEL Pedig meglehet. Egyáltalán nem lehetetlen.

HANNE *(magánkívül)* Ha ezt valaki előre megmondta volna, inkább koldulni megyek. Nem, nem, tudnom kellett volna. Az ember megérzi. El akartam menni. Ki tartott itt? Ki tartott itt a házban? Én megtaláltam volna a helyemet, én nem féltem, dolgozni tudok. De te nem engedted el. Most aztán ez lett belőle. Most lakolhatok.

HENSCHEL Lehet, lehet, hogy lakolnod kell. Mit lehet itt csinálni?

HANNE Hagyd nyitva, Wilhelm, különben segítségért kiáltok.

HENSCHEL Maradj csak... Hallod? Valami szalad a folyosón. Most odamegy a vizes hordóhoz. Hallod, hogy pocsol? Ott áll és mosakszik.

HANNE Álmodsz. Itt a hordó.

HENSCHEL Igen, igen, tudom már. Engem nem fognak becsapni. Aki tudja, az tudja. Többet nem mondok. Gyere, menjünk aludni. Az idő jó tanácsadó. - Ez a régi trieszti ostrom. Hogy kerül ez ide? Már több, mint egy éve nem láttam. Ezt még a feleségem idejében vettem. Mit gondolsz? Persze. Természetes. Nem, semmi. És ha? Miért is ne? Jól van ez így. Tudom már mit kell tennem. Nem fogok ellenkezni. Legyen, ahogy akarod.

SIEBENHAAR Jó estét, Henschel. Mi az, maga még ébren van? Nem érzi jól magát?

HENSCHEL Nem tudok aludni. Nem jön álom a szememre. Szeretnék valamit bevenni, de nem tudom mit. Nem tudom, hogy jött ez az egész. Isten tudja, hogy eshetett.

SIEBENHAAR Feküdjön le nyugodtan. Reggel elküldöm magához az orvost.

HENSCHEL Rajtam már orvos nem segít.

SIEBENHAAR A feleségem se aludt hetekig, aztán kapott valami port, és most úgy alszik egész éjjel, mint egy hulla.

HENSCHEL Beteg a felesége?

SIEBENHAAR Csak már a hétfőn túllennénk.

HENSCHEL Akkor lesz az átadás?

SIEBENHAAR Igen, remélem hétfőn már meglesz. Menjen aludni, Henschel. Senkinek sem könnyű. Mindannyiunknak meg kell keresnünk, hogyan tudunk eligazodni az életben. És ha valami átsuhan a fején, ne vegye a szívére.

HENSCHEL Nagyon szépen köszönöm, Siebenhaar úr. És ne vegye zokon. Hosszú és boldog életet kívánok, a feleségével együtt.

SIEBENHAAR Holnap látjuk egymást, Henschel. Köszönnie meg nincs mit. Tettünk némi szívességet egymásnak, amíg szomszédok voltunk. Ennek most vége, barátok voltunk, azt hiszem, és azok is maradunk.

HENSCHEL Olyan dolgok vannak itt. Az idő nem áll meg. Károlyka se látogatott meg minket többé. Nem mondhatok semmit. Biztosan igaza volt. Semmi jót nem tanulhatott volna itt a gyerek. Azelőtt ez is másképp volt.

SIEBENHAAR Most nem tudom miről beszél, Henschel.

HENSCHEL A küszöbünket se lépte át. Legalább háromnegyed éve.

SIEBENHAAR Túl sok minden volt.

HENSCHEL Azelőtt gyakran jött. Nem, nem, tudom, igaza van. Mindenkinek igaza van. Nincs már mire büszkének lennem.

SIEBENHAAR Henschel, most pihenje ki magát.

HENSCHEL Nem, nem, beszélhetünk róla egy kicsit. Nézze, mindennek én vagyok az oka. Tudom, hogy hibás vagyok. Jól is van így. De mielőtt ezt csináltam a feleségemmel, arra gondolok, mielőtt elvettem Hannét, már akkor elkezdődött... És aztán hegynek le. A halcsont ostorom ketté tört. Aztán, egész pontosan emlékszem elgázoltam a kutyámat. Ez volt a legjobb kutyám mind közül. Aztán egymás után megdöglött három lovam. Végül meghalt a feleségem. Észrevettem én, hogy levette szemét rólam az Isten, de amikor a feleségem elment, akkor volt egy pillanat, amikor azt gondoltam, most már elég. Már nem tud tőlem többet elvenni. Látja, képes volt rá. Gusztiról nem is akarok beszélni. Az ember elveszti a feleségét, elveszti a gyerekét is. De nem, csapdát állítottak nekem. És én belebotorkáltam.

SIEBENHAAR Ki állított volna magának csapdát?

HENSCHEL Lehet, hogy az ördög. Lehet hogy egy másik. Meg kell fulladjak, az biztos. Nem tagadom. Rossz lettem. De nem tehetek róla. Belebotorkáltam. Lehet, hogy hibás is vagyok. Ki tudja? Jobban kellett volna vigyáznom. Az ördög agyafértebb nálam. Én mindig egyenesen jártam.

SIEBENHAAR Henschel, maga önmaga ellensége. Fantomokkal hadakozik, akik soha és sehol nem léteztek. Az ördög nem csinált magának semmit. Nem lépett semmiféle hurokba. Megfojtani se akarja senki. Ez mind veszélyes képzelgés.

HENSCHEL Majd meglátjuk.

SIEBENHAAR Mondjon valami kézzelfoghatót. Meglátja, hogy nem tud semmit. Maga nem rossz és nincs is semmiféle bűne.

HENSCHEL Én jobban tudom.

SIEBENHAAR Na, mondjon egyet.

HENSCHEL Itt állt az ágy. Itt feküdt benne. És itt tettem neki ígéretet. Megígértem és megszegtem.

SIEBENHAAR Miféle ígéretet?

HENSCHEL Hiszen tudja. Megszegtem. - És elveszítettem. Vége. Eljátszottam. És látja, nem találja a nyugalmát.

SIEBENHAAR Maga a halott feleségéről beszél?

HENSCHEL Igen, igen. Nem talál nyugalmat a sírban. Jön és járkál, nincs nyugta. Befogom a lovakat, ott áll. Kiveszem a szitát a zabos ládából, látom ott ül az ajtó mögött. Le akarok feküdni, ott fekszik az ágyban és rám néz. Átakasztotta a faliórát. Kopog a falon. Kaparászik az ablaküvegen. A mellemre telepszik, megfulladok, levegő után kapkodok. Nem, nem, tudom. Az ilyen történeteket végig kell csinálni. Csak akkor tudja az ember. Mesélni nem lehet róla. Én végigcsináltam. Elhiheti.

SIEBENHAAR	Henschel, utoljára mondom, szedje össze magát. Menjen orvoshoz. Gondolja azt: beteg vagyok, nagyon beteg, és kergesse el a kísérteteket. Ezek agyrémek, fantazmagóriák.
HENSCHEL	Akkor is így beszélt.
SIEBENHAAR	Lehet, most se mondok mást. Magának annak idején joga volt a házassághoz. Szó sincs itt bűnről és vétségről.
WERMELSKIRCH	Henschel, jöjjön át hozzám. Kártyázunk. Iszunk egy sört. Dohányzunk. Akkor jöjjenek a szellemek. Két óra múlva megvirrad. Akkor iszunk egy kávét és sétakocsikázunk egyet.
HENSCHEL	Lehet. Megpróbálhatjuk.
WERMELSKIRCH	Na, ugye. Gyerünk.
HENSCHEL	Magához nem megyek többé.
WERMELSKIRCH	Ugyan, mi ez már megint. Az csak félreértés volt. Azóta minden kiderült. Hauffe a lábát se teheti be. Dühében mondott egy szót. Egyik fülén be a másikon ki. Így kell ezt csinálni. Én is mindig így csinálom.
HENSCHEL	Az volna a legjobb. Igaza van. De nem, a söntésbe nem megyek többé. Gondolom, majd sokat utazgatok. Mindenhová csak nem jön utánam. Most aludjanak jól. Én is elálmosodtam.
SIEBENHAAR	Mi lenne Henschel, ha hozzám jönnének fel? Nálam ég a lámpa, az irodában meleg van. Hármásban kártyázhatnánk. Amúgy se hiszem, hogy aludni tudnék.
HENSCHEL	Igen, igen, már rég nem kártyáztam.
HANNE	Menjél csak, úgyse tudsz aludni.
HENSCHEL	Nem megyek. Megértetted.
HANNE	Ha te itt maradsz, akkor én megyek el. Ki tudja mit művelsz itt éjszaka. Megint játszani kezdesz nekem a késsel. Igen, tegnap is ezt csinálta. Az embernek itt már az élete se biztos.
HENSCHEL	Majd pont ehhez fogok fölmenni. Ő tanácsolta, amit csináltam. Aztán ő volt az első, aki megvetett érte.
SIEBENHAAR	Henschel, és soha nem vetettem meg magát. Maga talpig becsületes ember. Ne beszéljen be magának esztelenségeket. A sorsa megtalálja az embert. Viselni kell, bár nem könnyű. Maga beteg lett, de rendes ember maradt.
HENSCHEL	Lehet, hogy igaz. Beszéljünk másról. Nem tehet róla. Mondom is mindig. A sógoromat se átkozhatom. Ő tudja, honnan vette. A feleségem körbejár az embereknél és elmondja nekik. Mindenütt ott van. Biztosan járt a bátyjánál is.
WERMELSKIRCH	Ki jár körbe az embereknél? Senki nem gondol már erre. Rég elfelejtette már mindenki.

HENSCHER Rajtam marad, akárhogy forgatom. Tudja, hogy fogjon bele. Mindenütt ott van. És még ha az emberek hallgatnának is és nem vetnék rám magukat, mint a kutyák, akkor se segít semmi. Rajtam marad,

SIEBENHAAR Na, jó, beszéljünk nyíltan. Látja, hogy megbánta a felesége. A pincér már árkon-bokron túl van, nem látja többé. Mindenki megbotlik. Most nyújtsa a kezét, temesse el, amit el kell temetni, és kössenek békét egymással.

HENSCHER Nekem nincs szükségem békére. A kezemet azért odaadhatom. Azt hogy félreléptél, azt a Jóisten ítélheti meg. Én már nem átkozlak. Csak ha az ember legalább... Gusztiról... ha tudna valami bizonyosat.

HANNE Itt helyben agyonüthettek, dögöljek meg ebben a szempillantásban, ha megöltem Gusztit.

HENSCHER Épp ezt mondom. Rajtam marad. Na, majd holnap tovább beszélgetünk.

WERMELSKIRCH Főzzenek egy jó meleg kávét. Eső után mindig kisüt a nap. Házastársak között nincs ez másképp. A földolog: csicsijababujja. Annak meg kell lennie. Szerezzenek be magatoknak egyet. Henschel szereti az apró jószágot. Egy olyan férfi, mint maga!

SIEBENHAAR Minden jobbra fordul, csak bátorság.

HANNE Hagyd nyitva.

HENSCHER Felőlem.

HANNE Mit keresel?

HENSCHER Semmit.

HANNE Azt akarod, hogy Berta fölébredjen.

HENSCHER Hétfőn elmegy. Akkor egyedül leszünk.

HANNE Ki megy el hétfőn?

HENSCHER Hát Siebenhaar. Ki tudja, hogy lesz az újjal?

HANNE Az gazdag, az majd nem pumpol folyton.

HENSCHER Hanne, egyikünknek meg kell hátrálnia. Helyet kell adnia. A kettőnk közül az egyiknek. Ez az igazság. Hiába mereszted a szemed? Nincs másképp.

HANNE Menjek el? El akarsz kergetni?

HENSCHER Majd megmutatkozik, hogy melyikünknek kell mennie. Az is lehet, hogy nekem kell, de az is lehet, hogy neked. Ha én mennék, azt az egyet tudom, nem ijednél meg nagyon. Az üzletben jobban kiismered magad, mint egy férfi. Rólam itt már nincs szó.

HANNE Ha egyikünknek menni kell, akkor inkább én. Én még erős vagyok. Elmegyek, senki se lát többé. A lovak, a kocsik a tieid. Te mégse mehetsz ki az örökségedből. Akkor inkább már én. És ezzel kész.

HENSCHER Ezt nem mondtam, csak sorjában.

HANNE Nem kell már... Aminek vége, annak vége.

HENSCHER És Berta?

HANNE Visszamegy az apámhoz.

HENSCHEL Hagyjuk. Holnap is nap lesz. Minden megváltozik. Berta már megint csurom víz.

HANNE Mit árt az neki? Én is csupa víz vagyok. Micsoda élet. Akkor inkább semmilyen.

HENSCHEL Mit beszélsz? Nem értem.

HANNE Feküdj le, és hagyj nekem békét.

HENSCHEL Te nem jössz?

HANNE Mindjárt reggel van.

HENSCHEL Ki húzza fel az órát?

HANNE Most már fogd be a szád. Ha Berta felébred, kezdődik megint. Félórát bög majd nekem. A legjobb lenne elmenni.

SIEBENHAAR Megnyugodott már a férje?

HANNE Igen, lefeküdt aludni.

SIEBENHAAR Feküdjön le maga is.

HANNE Megpróbálom. Wilhelm. Ne ijesztgess! Azt hiszed nem tudom, hogy még ébren vagy. Berta! Most csöndbe maradsz, különben nem tudom, mi lesz. Wilhelm! Wilhelm!

SIEBENHAAR Megbolondult? Mit csinál?

HANNE Olyan csönd van.

SIEBENHAAR Henschel, elaludt már?

WERMELSKIRCH Mi van vele?

HANNE Siebenhaar úr.

SIEBENHAAR Henschelné, fogja a gyereket és menjen föl a feleségemhez.

HANNE Mi történt?

SIEBENHAAR Majd megtudja idejében.

HANNE Ez csinált magával valamit.

WERMELSKIRCH Orvost?

SIEBENHAAR Késő.

Vége